

Keski-Suomen hyvinvointialueen asiakasmaksujen muutostarpeet vuotta 2025 koskien

Yhteenveto

Vuoden 2025 asiakasmaksujen muutosten valmistelu

- Keski-Suomen hyvinvointialuetta koskevat sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksut sekä pelastustoimen asiakasmaksut ovat olleet voimassa 1.1.2023 alkaen.
- Sosiaali- ja terveystalouden palvelujen asiakasmaksuja tarkistettiin asiakasmaksulainsäädännön indeksikorotusten mukaisesti vuodenvaihteessa 2023–2024. Samassa yhteydessä korotettiin ateriamaksuja 5 % vastaamaan paremmin palvelun tuottamisesta aiheutuvia kustannuksia.
- Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksujen enimmäismäärät nousevat vuoden 2025 alusta. Asiakasmaksuasetuksen muutos on hyväksytty 3.10.2024.
- Lisäksi asiakasmaksuihin kohdentuu muutostarpeita esimerkiksi palveluiden toimintamallimuutosten myötä. Harkinnanvaraisia asiakasmaksuja on lisäksi tarpeen tarkastella myös toteutuneiden kustannusten näkökulmasta.
- Kevästä 2024 alkaen on pyritty tunnistamaan ja kokoamaan vuodelle 2025 kohdentuvia asiakasmaksujen muutostarpeita. Muutostarpeita on tunnistettu sekä terveydenhuollon- että sosiaalihuollon palveluita koskien.
- Muutostarpeita on käyty läpi sekä talousarviovalmistelun yhteydessä että palveluiden myöntämisen kriteeristön valmistelun yhteydessä.

Asiakasmaksuasetuksen muutokset 1.1.2025 alkaen

- Keskeisimmät muutokset 1.1.2025 alkaen:

- Korotukset koskevat kaikkia asiakasmaksuasetuksessa säädettyjä terveydenhuollon tasasuuruisten asiakasmaksujen enimmäismääriä. Korotukset painottuvat kuitenkin erikoissairaanhoidon, jossa asiakkaiden tulojakauma on tasaisempi kuin perusterveydenhuollossa.
- **Ehdotuksen mukaan mainittujen asiakasmaksujen enimmäismääriä korotettaisiin perusterveydenhuollossa pääsääntöisesti 22,5 ja erikoissairaanhoidossa pääsääntöisesti 45 prosentilla.** Tällöin esimerkiksi terveystieteiden keskuksen käyntimaksu olisi 28,20 € (nyt 23 €) ja sairaalan poliklinikkamaksu 66,70 € (nyt 46 €).
- **Maksukaton suuruus ei muutu.**
- Asiakasmaksujen enimmäismääriin tehdyt korotukset antavat hyvinvointialueille mahdollisuuden periä vuodessa noin 150 miljoonaa euroa enemmän asiakasmaksuja. Hallitusohjelman ja kehysriihen päätösten mukaisesti julkista taloutta sopeutettaisiin vähentämällä vastaavan suuruinen määrä hyvinvointialueiden rahoituksesta. Tähän liittyvä rahoituslainsäädännön muutos on parhaillaan käsittelyssä.
- Valtiovarainministeriön uusimpien rahoituslaskelmien mukaan hyvinvointialueiden rahoitusta leikataan asiakasmaksujen korotuksen vuoksi yhteensä 150 miljoonaa euroa. Keski-Suomen hyvinvointialueen laskennallinen osuus tästä on noin 7 miljoonaa euroa.
- Hyvinvointialuejohtajan talousarvioesityksessä vuodelle 2025 terveydenhuollon asiakasmaksuihin on esitetty sosiaali- ja terveystieteiden palvelujen asiakasmaksuasetusta vastaavat korotukset 1.1.2025 alkaen. Maksutulojen kertymään vaikuttavat myös muut tekijät kuten terveydenhuollon maksukatto ja palveluiden käyttö. Vuoden 2025 talousarvioesityksessä terveydenhuollon asiakasmaksut ovat 36,3 miljoonaa euroa. Vuoden 2024 puolivuositarkastuksessa terveydenhuollon asiakasmaksutuotot olivat 34,8 miljoonaa euroa, siihen nähden terveydenhuollon asiakasmaksutulojen kasvu on 4 %.
- Asiakasmaksuasetuksen muutokset koskevat osin myös sosiaalipalvelujen maksuja, esimerkiksi lyhytaikaisen laitoshoidon maksua sovelletaan myös sosiaalihuollon lyhytaikaisessa laitospalvelussa.

Terveydenhuollon maksujen muut muutostarpeet

- Kotisairaalan hoitajakäyntiä koskeva hintamuutos, jolloin hoitajakäynniltä perittäisiin jatkossa käyntien mukaisesti 13,40 €. Maksu perittäisiin maksimissaan kolmelta käynniltä vuorokauden aikana.
- Palliatiivisen poliklinikan lääkärin ja hoitajan ensikäynnin maksuttomuus asiakkaalle, jolloin kaikki arviointikäynnit ennakoivan hoitosuunnitelman tekemiseksi olisivat asiakkaalle maksuttomia riippumatta siitä missä hoitosuunnitelma laaditaan.
- Etävastaanotosta perittävän asiakasmaksun muuttaminen vastaamaan lähipalveluna tuotetun vastaanoton hintaa.
- Tarkennetaan sekä selkiytetään asiakkailta perittävien todistusmaksujen perimisen käytäntöjä perusterveydenhuollossa ja erikoissairaanhoidossa.
 - Poistetaan hinnastosta ns. "suppea" todistusmaksu. Asiakasmaksulainsäädännössä ei määritellä todistusmaksua suppealle lausunnolle, jonka vuoksi riskinä on, että asiakkailta ei peritä ko. maksua yhdenvertaisesti.
- Näiden terveydenhuollon esitettyjen asiakasmaksumuutosten arvioidaan lisäävän asiakasmaksutuloja n. 150 000 eurolla vuodessa.

Sosiaalihuollon maksujen muutostarpeet

- Yhteisöllisen asumisen sosiaalista kanssakäymistä edistävän toiminnan kuukausimaksun määrittely asiakasmaksuhinnastoon.
- Uuteen 1.1.2025 voimaan asutuvan vammaispalvelulain muutokseen liittyen esitetään sovellettavaksi ja asiakasmaksuhinnastoon lisättäväksi uusi alakohta: "Kodin ulkopuolella järjestettävä lapsen asumisen tuki (7 d §)" sekä siihen liittyvä asiakasmaksu
 - Lapselta ja hänen vanhemmiltaan 1 -3 momentin nojalla perittävä maksu voi olla yhteensä enintään 500 euroa kuukaudessa. Perittävä maksu ei kuitenkaan saa ylittää hyvinvointialueen palvelusta aiheutuvia kustannuksia.
- Vammaispalvelulain lakimuutoksesta johtuen asiakasmaksuhinnastoon esitetään yhtenäistettäväksi aiemmat kehitysvammaisten ja vaikeavammaisten ateriamaksut.
- Muut uuden vammaispalvelulain vaatimat sisältötarkennukset sekä siirtymäsäännösten huomiointi.

Sosiaalihuollon maksujen muutostarpeet

- Harkinnanvaraisia maksuja ovat mm. tukipalvelumaksut, ateriapalvelumaksut ja lyhytaikaisen asumisen maksut. Harkinnanvaraisiin sosiaalihuollon asiakasmaksuihin esitetään muutoksia. Esitettyjen muutosten osalta on pyritty huomioidaan tehdyt kilpailutukset, palveluiden myöntämisen perusteet sekä tuotettujen palveluiden todelliset kustannukset. Hinnastomuutoksia esitetään seuraaviin harkinnanvaraisiin asiakasmaksuihin
 - Ateriapalvelut
 - Turvapalvelut
 - Päivätoiminta
 - Muut tukipalvelut, mm. hygienia, siivouspalvelu, vaatehuolto sekä asiointipalvelu
 - Ylläpitomaksut
 - Lyhytaikainen palveluasuminen
- Yhteisöllisen asumisen osalta asiakasmaksuhinnastoon esitetään tarkennettavaksi tukipalveluiden kokonaisuutta

Syksyn 2024 käsittelyaikataulu

- Maksuihin esitettävät muutokset käsitellään toimielimissä lokakuun aikana (vaikuttamistoimielimet ja lautakunnat)
- Lopullinen hinnasto tarkkoine hintoineen ja esityksineen valmistuu marraskuussa
- Aluehallitus päättää asiakasmaksuista joulukuussa talousarvion hyväksymisen jälkeen

Tarkemmat tiedot esitettävistä muutoksista ja niiden taustoista

Terveydenhuollon maksuja koskevat muutostarpeet

Kotisairaalan hoitajan käyntiä koskeva muutos

- Kotisairaalatoimintaa on Keski-Suomen hyvinvointialueella seuraavissa toimipisteissä: Joutsa, Saarijärvi, Keuruu, Äänekoski, Laukaa, Viitasaari, Pihtipudas, Jyväskylä.
- Laskutuksen osalta on muodostunut haasteelliseksi Keski-Suomen hyvinvointialueen hinnaston asiakasmaksun hinta, jossa muun henkilön suorittaman kotikäynnin hinta on kerran ollut 13,40 €/käynti ja tämän jälkeen 25,10/vrk. Koska asiakaskäynnit palvelun osalta useasti ovat ennakoimattomia, on tilanne johtanut siihen, että laskutuksessa on ollut paljon oikaistavaa. Laskutuksen oikaisut ja virheelliset laskutukset aiheuttavat harmia asiakkaille sekä paljon manuaalisyötä henkilökunnalle.
- **Sen vuoksi ehdotus on, että hoitajakäynniltä perittäisiin jatkossa hoitajakäyntien mukaisesti 13,40 €/käynti, joka peritään maksimissaan kolmelta käynniltä vuorokauden aikana.**
- Vastaavaa yhden hinnan periaatetta käytetään varsin laajasti muillakin hyvinvointialueilla laskutuksen selkeyden vuoksi.
- Asiakkaan näkökulmasta suurin osa käynneistä on yksittäisiä käyntejä, jolloin hintamuutoksella ei ole vaikutusta. Kahden käynnin osalta hinta asiakkaalle nousee 1,70 € ja kolmen käynnin osalta 15,10 € eur.
 - Vuonna 2023 hoidettiin arviolta 220-250 potilasta, joilla vuorokaudessa kaksi/kolme käyntiä
- Esitetyn muutoksen arvioidaan lisäävän Keski-Suomen hyvinvointialueen asiakasmaksutuottoja hieman alle 10.000 euroa (7.500 €)

Palliatiivisen poliklinikan arviointikäynnin maksuttomuus

- Palliatiivisen hoidon kulmakivenä on ACP eli ennakoiva hoitosuunnitelma, joka pitäisi taata yhdenvertaisesti asuinpaikasta ja varallisuudesta riippumatta.
- Palliatiivisella poliklinikalla on tähän saakka peritty käyntimaksu lääkärin vastaanottoajasta, ellei kyseessä ole ollut liitännäiskäynti onkologian kanssa.
- Kotisairaaloiminnan puolella arviointikäynti rinnastetaan kotihoidon arviointikäyntiin ja on asiakkaalle maksuton.
- Potilaat ohjautuvat lähetteen perusteella hoidettavaksi joko kotisairaalaan tai palliatiiviselle poliklinikalle. Tästä seuraa yhdenvertaisuusongelma, eli potilaalle tehdään palliatiivisen hoidon ennakoiva hoitosuunnitelma eri maksukäytännöin riippuen siitä, minne potilas ohjataan lähetteen perusteella.
- **Palliatiivisen poliklinikan lääkärin ja hoitajan ensikäynti tulisi olla asiakkaalle maksuton, jolloin kaikki arviointikäynnit ennakoivan hoitosuunnitelman tekemiseksi olisivat asiakkaalle maksuttomia.**
- Ennakoiva hoitosuunnitelma tuo merkittävät säästöt kun sen jälkeen vältetään tarpeettomat päivystyskäynnit, tarpeettomat tutkimukset sekä hoitajaksot sairaalassa.
- Palliatiivisen poliklinikan lääkärin ensikäyntejä oli vuonna 2023 179 kpl. Poliklinikan asiakkaalta veloittettava käyntimaksu on vuoden 2024 hinnaston mukaisesti 46 €.
- Kustannusvaikutuksiltaan muutos vähentäisi asiakasmaksutuottoja vuositasolla alle 10 000 € (8 234 €)

Etävastaanoton hinnan muuttaminen vastaamaan lähipalvelumaksua

- Etäpalveluilla tarkoitetaan sosiaali- ja terveyspalveluissa sitä, että asiakkaan hoivaa, potilaan tutkimista, diagnostiikkaa, tarkkailua, seurantaa, hoitoa-, tai hoitoon liittyviä päätöksiä voidaan tehdä etävastaanotolla esimerkiksi videon välityksellä.
- Tällä hetkellä etävastaanotosta asiakkaalta perittävä maksu on ollut 50 % vastaavan läsnäolopalvelun maksusta.
- Etävastaanottoja toteutetaan eniten avosairaanhoidon vastaanottopalveluissa, jolloin asiakkaalta peritään vastaanotosta 11,50 € (vuosi 2024). Vastaanottokäynnistä lähipalveluna avosairaanhoidossa peritään asiakkaalta 23 € (vuosi 2024)
- Etävastaanottoja toteutettiin erikoissairaanhoidossa vuonna 2023 n. 75 vastaanottotapahtumaa ja perusterveydenhuollossa 3 192 vastaanottotapahtumaa.
- Etävastaanotto on verrattavissa perinteiseen vastaanottoon. Lähi / etävastaanoton ei tulisi olla toisiaan poissulkevia tai kilpailevia palvelumuotoja, vaan niiden tulisi mahdollistaa laajempi palveluverkon käyttö asiakkaille.
- **Ehdotetaan, että etävastaanoton asiakasmaksuhinta muutetaan vastaamaan lähipalveluna tuotetun vastaanoton hintaa.**
- Ehdotus lisäisi asiakasmaksutuottoja arviolta n. 37.000 € vuositasolla

Asiakkailta perittävien todistusmaksujen tarkentaminen

- Pyritään tarkentamaan sekä selkiyttämään asiakkailta perittävien todistusmaksujen perimisen käytäntöjä perusterveydenhuollossa ja erikoissairaanhoidossa.
- Asiakasmaksulain 5 § 1 momentin 1) kohdan alakohdissa on säädetty perusterveydenhuollon maksullisista ja maksuttomista palveluista:
 - d) alakohdan mukaan **perusterveydenhuollossa** saa periä maksuja terveydenhuollon ammattihenkilön antamista lausunnoista vain silloin kun ne eivät liity potilaan hoitoon.
 - Asiakasmaksulaissa ei ole säädetty, että erikoissairaanhoidon lausunnot olisivat maksuttomia, jolloin erikoissairaanhoidon osalta hyvinvointialue voi päättää lausuntojen maksullisuudesta/maksuttomuudesta.
- Tällä hetkellä Keski-Suomen hyvinvointialueella on voitu antaa asiakkaalle myös lausuntoja alemmalla ns. ”suppean” lausunnon hinnalla 20,80 € / todistus
 - Tilastoituja suppeita lausuntoja kirjattiin vuonna 2023 esh:ssa 2950 kpl, asiakasmaksujen tuottovaikutus 61.360 €
 - Tilastoituja suppeita lausuntoja kirjattiin vuonna 2023 pth:ssa 270 kpl, asiakasmaksujen tuottovaikutus 5.616 €
 - Poikkeava toimintatapa ja hinta muihin hyvinvointialueisiin nähden
 - Rajanveto suppean ja laajan lausunnon välillä on haastavaa, ei lakiin pohjautuvaa määritelmää

Asiakkailta perittävien todistusmaksujen tarkentaminen

- Ehdotetaan, että suppeasta todistusmaksusta luovuttaisiin ja lähtökohtaisesti jatkossa kaikista erikoissairaanhoidossa annetuista todistuksista perittäisiin **56,70 €**.
 - Kaikkiaan vuonna 2023 esh:ssa kirjattiin tilastoituja lausuntoja yhteensä 6300 kpl (2950 suppea + 3350 laaja)
- Esitettävän muutoksen arvioidaan lisäävän Keski-Suomen hyvinvointialueen asiakasmaksutuottoja vuositasolla n. 116.000 €.
- **Poikkeuksena katsottaisiin olevan A-todistus (sairasloma) joka olisi maksuton asiakkaalle sekä perusterveydenhuollossa että erikoissairaanhoidossa.**
 - A-todistuksia kirjattiin esh:ssa vuonna 2023 15.778 kpl (tällä hetkellä maksuton asiakkaalle)
 - Jos myös A-todistuksista perittäisiin esh:ssa maksu, olisi näiden osalta vaikutus asiakasmaksutuottoihin lisää n. 894.000 €, huomioitava kuitenkin että myös lääkäreille maksettaisiin tällöin palkkio todistuksista.
 - Tuottovaikutus ei huomioi asiakkaiden siirtymistä esh:sta pth:hon
 - Muiden hyvinvointialueiden linjauksia:
 - Varsinais-Suomen, Pirkanmaan, Pohjois-Savon hyvinvointialueilla A-todistus myös erikoissairaanhoidosta annettuna asiakkaalle maksuton.

Sosiaalihuollon maksuja koskevat muutostarpeet

Yhteisöllisen asumisen sosiaalista kanssakäymistä edistävän toiminnan (SKET) kuukausimaksu

- Yhteisölliseen asumiseen on sisältynyt 1.1.2023 alkaen myös sosiaalista kanssakäymistä edistävä toiminta.
- Palvelusta saa periä enintään palvelun tuottamisesta aiheutuvien kustannusten suuruisen maksun.
 - Maksu ei saa kuitenkaan sisältyä kotihoidon tulositonnaiseen maksuun.
- Palvelua pitää toteuttaa asiakkaiden tarpeiden mukaisesti päivittäin ja toimintaa tulee koordinoida yksiköstä nimetyn henkilön toimesta.
 - Asiakasta pitää kuulla ja palvelun kesto ei ole rajattu.
- **Ehdotetaan asiakkaalta perittäväksi ja asiakasmaksuhinnastoon lisättäväksi palvelumaksu 50 € /kk**
(ei rajattua aikamäärettä, esim 15 min / 30 min päivä)
- Muiden hyvinvointialueiden käytäntöjä:
 - Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue 70 €/kk, Siun Sote asumisyksikön ulkopuolella 7,5 €/alkava 30 min
 - Esimerkiksi Pirkanmaan ja Varsinais-Suomen hyvinvointialueiden, Kymsoten osalta ei määritelty hinnastoon
- Ehdotuksen arvioidaan lisäävän asiakasmaksutuottoja vuositasolla n. 132 000 € (220 asiakasta/paikkaa).
- Tulossa olevia paikkoja (2025): Hankasalmi, Luhtinen (Jyväskylä), Harjuhovi

Yhteisöllisen asumisen sosiaalista kanssakäymistä edistävän toiminnan (SKET) kuukausimaksu

- Esimerkkejä ehdotetun 50 euron maksun osalta asiakkaan tuloihin verraten:
 - Jos asiakkaalla bruttotulo 1000 € / kk
 - todellinen kustannus 15 h + 30 min / kk **26,03** € /kk
 - todellinen kustannus 20 h + 30 min / kk **24,29** € / kk
 - todellinen kustannus 30 h +30 min / kk **13,88** € / kk
 - Jos asiakkaalla bruttotulo 1500 € / kk
 - todellinen kustannus 15 h + 30 min / kk **63,53** € /kk
 - todellinen kustannus 20 h + 30 min / kk **59,29** € / kk
 - todellinen kustannus 30 h +30 min / kk **33,88** € / kk
 - Jos asiakkaalla bruttotulo 2000 € / kk
 - todellinen kustannus 15 h + 30 min / kk **101,03** € /kk
 - todellinen kustannus 20 h + 30 min / kk **94,29** € / kk
 - todellinen kustannus 30 h + 30 min / kk **53,88** € / kk

Erityisryhmien ateriamaksujen yhtenäistäminen

- 1.1.2025 voimaan astuvan uuden vammaispalvelulain myötä kaikki vammaiset asiakkaat tulevat saamaan tarvitsemansa asumisen palvelun *asumisen tukena* (VPL 18 §) .
- Asiakasmaksulain 7 e § mukaan hyvinvointialue voi periä vammaispalvelulain 18 §:ssä tarkoitettuun asumisen tukeen liittyvästä ylläpidosta kohtuullisen maksun.
- Vammasta riippumatta asiakkailta peritään jatkossa asumisen tukeen liittyvästä ylläpidosta sama kohtuullinen maksu.
- Asumispalveluja voidaan järjestää sosiaalihuoltolain ja vammaispalvelulain perusteella. Vammaispalvelulain mukaisia palveluja järjestetään, jos vammaisen henkilö ei saa yksilöllisen tarpeensa mukaisia ja sopivia palveluita sosiaalihuoltolain perusteella. Vammaispalvelulain ja sosiaalihuoltolain nojalla järjestettävän asumispalvelun ylläpidosta on tarkoituksenmukaista periä asiakkailta samansuuruinen kohtuullinen maksu.
- **Lakimuutoksesta johtuen asiakasmaksuhinnastoon esitetään yhtenäistettäväksi aiemmat kehitysvammaisten ja vaikeavammaisten ateriamaksut.**

Pitkäaikaisen laitoshoidon maksu; kehitysvammalain erityishuollosta annettu ylläpitomaksu alle 16-vuotiaalta

- Esitetään huomioitavaksi, sovellettavaksi ja asiakasmaksuhinnastoon lisättäväksi määrittely kehitysvammalain erityishuollosta annetun ylläpitomaksun perimisestä alle 16-vuotiaalta.
- Kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain 2 §:n 1 kohdassa tarkoitetusta vaativasta moniammatillisesta tuesta laitoksessa voidaan periä maksu ylläpidosta asianomaisen henkilön maksukyvyn mukaan *myös alle 16-vuotiailta*.
 - Täydestä ylläpidosta peritään ylläpitomaksuna (asiakasmaksuasetus 21 §): Pitkäaikaisesta laitoshoidosta peritään asiakkaan tulojen mukainen kuukausimaksu: maksu on enintään 85 % hoidossa olevan nettotuloista. Asiakkaalle jätetään käyttövaraa 15 % nettotuloista, kuitenkin vähintään 122 € kuukaudessa. Maksua määrättäessä huomioitavat tulot, menot ja vähennykset määräytyvät asiakasmaksuhinnaston kappaleessa 5.2.1 ja 5.2.2 selvitetyin mukaisesti.

Uuden vammaispalvelulain muutokset asiakasmaksuihin

1.1.2025 alkaen

- **Esitetään sovellettavaksi ja asiakasmaksuhinnastoon lisättäväksi uusi alakohta 6.3.4 Kodin ulkopuolella järjestettävä lapsen asumisen tuki (7 d §)**
 - Jos se on perheen toimeentulon edellytykset ja perheen elatusvastuu huomioon ottaen perusteltua, lapsen asuessa vammaispalvelulain 19 §:n nojalla kodin ulkopuolella, hyvinvointialue voi periä lapsen vanhemmilta kodin ulkopuolella järjestettävästä lapsen asumisen tuesta lapsen elatuksesta aiheutuneiden kustannusten johdosta maksun, joka on enintään lapsen elatuksesta annetun lain 1 – 3 §:n nojalla määräytyvän elatusavun suuruinen.
 - Lapselta ja hänen vanhemmiltaan 1 -3 momentin nojalla perittävä maksu voi olla yhteensä enintään 500 euroa kuukaudessa. Perittävä maksu ei kuitenkaan saa ylittää hyvinvointialueen palvelusta aiheutuvia kustannuksia.
 - Hyvinvointialueen on lapselta maksua periessään huolehdittava siitä, että lapsen henkilökohtaiseen käyttöön jää käyttövara, joka on perhehoidossa asuvalle lapselle vähintään 7 c § :n 3 momentissa säädetyn pitkäaikaisen perhehoidon käyttövaran suuruinen ja pienryhmässä asuvalle lapselle vähintään 7 c § :n 3 momentissa säädetyn pitkäaikaisen ympärivuorokautisen palveluasumisen käyttövaran suuruinen.
 - Tällä hetkellä Keski-Suomen hyvinvointialueella palvelun piirissä on n. kymmenen asiakasta.
 - Ehdotus lisäisi Keski-Suomen hyvinvointialueen asiakasmaksutuottoja nykyisellä asiakasmäärällä arvioituna n. 60.000 €:lla vuodessa.

Uuden vammaispalvelulain muutokset asiakasmaksuihin 1.1.2025 alkaen

- Esitetään huomioon otavaksi asiakasmaksuhinnastossa seuraavat vammaispalvelulain muutokseen liittyvät kohdat:
 - **Siirtymäsäännökset ja päätösten uusinta vammaispalvelulain astuessa voimaan 1.1.2025.**
 - **Uuden vammaispalvelulain mukaiset maksuttomat palvelut (palveluihin sisältyvä apu ja tuki).**
 - *7 §:ssä tarkoitettuun valmennukseen, 9 §:ssä tarkoitettuun henkilökohtaiseen apuun, 12 §:ssä tarkoitettuun erityiseen osallisuuden tukeen, 14 §:ssä tarkoitettuun tuettuun päätöksentekoon, 16 §:ssä tarkoitettuun vaativaan moniammatilliseen tukeen, 18 §:ssä tarkoitettuun asumisen tukeen, 19 §:ssä tarkoitettuun kotona järjestettävään lapsen asumisen tukeen, 22 §:ssä tarkoitettuun esteettömän asumisen tukeen, 24 §:ssä tarkoitettuun lyhytaikaiseen huolenpitoon, 25 §:ssä tarkoitettuun päivätoimintaan, 27 §:ssä tarkoitettuun kehitysvammaisten henkilöiden työtoimintaan, 28 §:ssä tarkoitettuun liikkumisen tukeen ja 34 §:ssä tarkoitettuihin muihin lain tarkoituksen toteuttamiseksi tarvittaviin palveluihin sisältyvä apu ja tuki.*

Uuden vammaispalvelulain muutokset asiakasmaksuihin 1.1.2025 alkaen

- Jatkuu edelliseen diaan liittyen
 - **Maksutonta on jatkossa vammaispalvelulain 24 §:tarkoitettuna lyhytaikaisena huolenpitona järjestettävään aamu- ja iltapäivätoimintaan liittyvä ylläpito sekä vammaispalvelulain 25 §:ssä tarkoitetut päivätoiminnan ja 27 §:ssä tarkoitetun kehitysvammaisten henkilöiden työtoiminnan matkat.**
 - Vammaisten lasten aamu- ja iltapäivätoiminnasta ei peritä asiakasmaksuja tälläkään hetkellä, eikä maksua peritä myöskään uuden vammaispalvelulain 24§:n mukaisesta lyhytaikaisesta huolenpidosta mikäli palvelu järjestetään aamu- ja iltapäivätoimintana.
 - Voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti kehitysvammaisilta ei ole peritty päivätoiminnan matkoista maksua, eikä maksua peritä myöskään uuden vammaispalvelulain 25§:n mukaisessa päivätoiminnassa.
 - Jatkossa myös vaikeavammaisten päivätoiminnan matkoista (nyk. VPL 8b§) ei saa periä maksua. Näiden osalta on tällä hetkellä peritty omavastuuosuudet.

Muiden harkinnanvaraisten asiakasmaksujen tarkastelu

- Harkinnanvaraisista asiakasmaksuista ainoastaan ateriamaksuja korotettiin viime vuodenvaihteessa 2024-2025.
- Harkinnanvaraisia asiakasmaksuja on tarpeen tarkastella myös toteutuneisiin kustannuksiin verraten; *asiakkaalta perittävä maksu saa olla enintään palvelusta aiheutuneiden kulujen suuruinen.*
- Tällaisia maksuja ovat mm. tukipalvelumaksut, ateriapalvelumaksut ja lyhytaikaisen asumisen maksut.
- Keski-Suomen hyvinvointialueella on kartoitettu kuluvan vuoden aikana viime toteutuneita kustannuksia:
 - Osassa harkinnanvaraisia maksuja on havaittu asiakkaalta perittävän hinnan olevan alhaisempi toteutuneisiin kustannuksiin verraten.
 - Esimerkiksi palveluntuottajien kilpailutukseen liittyen voi syntyä tilanne, että harkinnanvaraista maksua voidaan myös alentaa.
- Harkinnanvaraisten asiakasmaksujen muutosehdotukset on pyritty kokoamaan kokonaisuutena syksyn asiakasmaksuhinnaston käsittelykierrokselle. Niiden osalta esitetään asiakasmaksujen perimiseen liittyviä maksumuutoksia. Lisäksi palveluiden sisältöä tarkastetaan tarvittaessa vastaamaan tehtyjä kilpailutuksia sekä palveluiden myöntämisen perusteita.

Muiden harkinnanvaraisten asiakasmaksujen tarkastelu, ateriamaksut

- Kotiin kuljetetun kylmän aterian hinta olisi jatkossa 11,00 € (aiemmin 10,50 €) ja hinnaston ns. erillisestä Menuumat-aterian tuotteesta/nimikkeestä luovutaan.
- Ateriamaksujen hintoja muutetaan vastaamaan paremmin palvelun tuottamisesta aiheutuvia kustannuksia. Yksittäisten aterioiden hinnat hieman laskevat, mutta koko päivän ateriapaketin hinta hieman nousee:
 - Aamupala 3,40 € → uusi hinta 2,00 €
 - Lounas 8,40 € → uusi hinta 7,00 €
 - Välipala/kahvi 2,60 € → uusi hinta 1,40 €
 - Päivällinen 7,40 € → uusi hinta 6,10 €
 - Iltapala 3,40 € → uusi hinta 2,00 €
 - Koko päivän ateria 17,40 € → uusi hinta 18,50 €
- Ateriamaksujen muutosehdotusten sisältäen erityisryhmien ateriamaksujen yhtenäistämisen arvioidaan lisäävän Keski-Suomen hyvinvointialueen asiakasmaksutuloja 0,8 euroa milj. euroa

Muiden harkinnanvaraisten asiakasmaksujen tarkastelu, turvapalvelut

- Turvapalveluiden kilpailutukseen sekä toteutuneiden kustannusten vertailuun pohjaten esitetään seuraavia hinnastomuutoksia:
 - Turvapuhelin 40 €/kk → uusi hinta 50 €/kk (todellinen kustannus 52,18 €)
 - Paikantava Gps turvaranneke 45 €/kk → uusi hinta 60 €/kk (todellinen kustannus 77,18 €)
 - Turvapuhelin sekä paikantava ranneke 66 €/kk → uusi hinta 70 €/kk (todellinen kustannus 129,35 €)
 - Paikantavan rannekkeen telakka 11 €/kk → uusi hinta 10 €/kk (todellinen kustannus 10 €)
 - Asennusmaksu ja poishaku yhteensä 60 €/ → uusi hinta 70 € (todellinen kustannus 42 - 85 €)
 - Turvapuhelimen lisälaitteet ja tarvikkeet 10 €/kk -> uudet hinnat todellisten kustannusten mukaan:
 - Ovihälytin 5 €/kk
 - Lisäranneke 4 €/kk
 - Kaulahihna 1 €/kk
 - Ulkoinen äänenvahvistin 5 €/kk
 - Savu/palovaroitin 5 €/kk
 - Häkäkaasuhälytin 8 €/kk
 - Vammaispainike turvahälyttimeen 2 €/kk
 - Kaatumisanturi 20 €/kk → uusi hinta 15 €/kk (todellinen kustannus 15 €)
- Turvapalveluiden muutosehdotusten arvioidaan lisäävän Keski-Suomen hyvinvointialueen asiakasmaksutuloja vuositasolla n. 350.000 euroa /vuosi

Muiden harkinnanvaraisten asiakasmaksujen tarkastelu, ikääntyneiden päivätoiminta

- Kuntouttava päivätoiminta on tavoitteellista ja määräaikaista toimintaa kotona asuville ikääntyneille, joiden toimintakyky on alentunut tai vaarassa alentua. Ikääntyneiden päivätoiminta on asiakkaan toimintakykyä tukevaa toimintaa mm. liikuntaa ja erilaisia toimintatuokioita sekä sosiaalista kanssakäymistä.
- Omaishoidon päivätoiminta on jatkuvaa omaishoidettaville ikääntyneille tarkoitettua toimintaa, joka tukee asiakkaan/omaisen/omaishoitajan jaksamista arjessa
- Kuntouttavan päivätoiminnan sekä omaishoidon päivätoiminnan maksu on aiemmin ollut 15 €/kerta. Palvelun tuottamisen todellinen kustannus on 131,18 €/kerta. Ehdotetaan, että asiakkaalta perittävä maksu ko. palveluissa olisi jatkossa 18 €/kerta (sisältäen ruokailun).
- Etäpäivätoiminta on kuntouttavan päivätoiminnan tueksi tarkoitettua toimintaa (toinen käynti viikossa) tai itsenäinen palvelu, joka toteutetaan erilaisten etäyhteyksien kautta kuntouttavan toiminnan järjestämiseksi.
- Etäpäivätoiminnan maksu on aiemmin ollut 6 €/kerta. Palvelun tuottamisen todellinen kustannus on 10,63 €/kerta. Ehdotetaan, että asiakkaalta perittävä maksu olisi jatkossa 8 €/kerta
- Edestakaisen kuljetuksen asiakasmaksu ikääntyneiden päivätoimintaan on aiemmin ollut 8 €/kerta. Palvelun tuottamisen todellinen kustannus sisältäen kuljetuskustannukset on 70,32 €/kerta. Ehdotetaan, että asiakkaalta perittävä maksu olisi jatkossa 10 €/kerta
- Omaehtoisen kuntosaliharjoittelun lukukausimaksu on aiemmin ollut 34,30 €/lukukausi. Ehdotetaan, että lukukausimaksu olisi jatkossa 35 € /lukukausi ja 70 €/lukuvuosi.
- Ikääntyneiden päivätoiminnan asiakasmaksumuutosten arvioidaan lisäävän Keski-Suomen hyvinvointialueen asiakasmaksutuloja n. 100.000 euroa

Muiden harkinnanvaraisten asiakasmaksujen tarkastelu, muut tukipalvelut

- Muita tukipalveluita ovat mm. hygieniapalvelu, siivouspalvelu, vaatehuolto sekä asiointipalvelu.
- Hygienia- ja kylvetyspalvelun maksu on aiemmin ollut 12,20€/kerta (ei sisällä kuljetusta). Palvelun tuottamisen todellinen kustannus on 16,81 €/kerta. Ehdotetaan, että asiakkaalta perittävä maksu olisi jatkossa 13 €/kerta.
- Edestakaisen kuljetuksen asiakasmaksu hygienia ja kylvetyspalvelun osalta on aiemmin ollut 8 €/kerta. Palvelun tuottamisen todellinen kustannus (sisältäen kuljetuskustannukset) on 70,32 €/kerta. Ehdotetaan, että asiakkaalta perittävä maksu olisi jatkossa 10 €/kerta.
- Siivouspalvelusta perittävä maksu on aiemmin ollut 22 €/tunti. Palvelun tuottamisen todellinen kustannus on keskimäärin ollut 32 €/tunti. Ehdotetaan, että asiakkaalta perittävä maksu olisi jatkossa 27,00 €/tunti.
- Vaatehuollosta perittävä maksu on aiemmin ollut 22 €/tunti. Palvelun tuottamisen todellinen kustannus on ollut keskimäärin 32,00 € /tunti. Ehdotetaan, että asiakkaalta perittävä maksu olisi jatkossa 27,00 €/tunti.
- Asiointipalvelua ja kauppapalvelua ei järjestetä Keski-Suomen hyvinvointialueelle omana palveluna, vaan palvelusetelillä. Asiointipalvelun palvelusetelin arvo on 26,80 € ja asiakkaalta on aiemmin peritty 15 € /tunti. Esitetään, että asiakkaalta perittävä maksu olisi jatkossa 18 €/tunti. Kauppapalvelun palvelusetelin arvo on 12 € ja asiakkaalta on aiemmin peritty 10 € /kerta. Esitetään, että asiakkaalta perittävä maksu olisi jatkossa 12 €/kerta.
- Muiden tukipalveluiden muutosehdotusten arvioidaan lisäävän Keski-Suomen hyvinvointialueen asiakasmaksutuloja alle 3.000 euroa

Muiden harkinnanvaraisten asiakasmaksujen tarkastelu, yhteisöllisen asumisen tukipalvelut

- Iäkkäiden yhteisöllinen asuminen on tarkoitettu henkilölle, joka tarvitsee soveltuvan asunnon sekä hoitoa, huolenpitoa ja apua päivittäisissä toiminnoissaan. Henkilön avuntarve on pääasiassa päiväaikaista.
- Hybridiyksiköissä (sama yksikkö tuottaa sekä yhteisöllistä asumista että ympärivuorokautista palveluasumista) asuvalla yhteisöllisen asumisen asiakkaalla olisi jatkossa mahdollisuus valita erillisiä siivous / vaatehuoltopalveluita. Vaihtoehtona olisi valita myös tukipalvelupaketti, joka sisältää siivouksen siivoustarvikkeineen sekä asukkaan tekstiilien vaatehuollon.
- Siivouspalvelusta perittävä asiakasmaksu olisi jatkossa 54,00 € / kk (todellinen kustannus 64,00 /kk €)
- Pyykkikoneen käyttö yhteisöllisessä asumisessa 6,00 € / kerta
- Vaatehuoltopalvelumaksu yhteisöllisessä asumisessa 35,00 € / kk (todellinen kustannus 37,50 €/ kk)
- Tukipalvelupaketti, sisältäen siivouksen ja vaatehuollon 85,00 €/ kk (todellinen kustannus 104,00 €/ kk)

Muiden harkinnanvaraisten asiakasmaksujen tarkastelu, ylläpitomaksut

- Vammaispalvelulain mukaisesta asumisesta peritään ylläpitomaksua (maksua ei peritä henkilökunnan antamasta hoivasta ja huolenpidosta). Ylläpidolla tarkoitetaan tavanomaisia vastaavia menoja eli sellaisia menoja, joista henkilölle aiheutuisi kustannuksia joka tapauksessa.
- Ylläpitomaksuun sisältyy:
 - puhdistusaineet ja -tarvikkeet (esim. jätesäkit, kompostipussit, siivoukseen käytettävät pesu- ja puhdistusaineet, siivousvälineet, desinfiointiaineet, käsipyyhepaperit)
 - kalusto (esim. yhteisissä tiloissa olevat huonekalut, DVD-soitin, kahvinkeitin, vedenkeitin, mikroaaltouuni, ulkokalusteet)
 - vaatteisto (esim. yhteisiin tiloihin hankittavat matot, verhot, pöytäliinat, sohvatyyny)
 - muu materiaali (esim. astiat, ulko- ja sisäkukat, askartelumateriaalit, kuumemittari)
- Ryhmäkoti-muotoisessa asumisyksikössä asuvilta perittävä ylläpitomaksu on aiemmin ollut 55,62 € /kk. Ehdotetaan, että asiakkaalta perittävä maksu olisi jatkossa 58,40 €/kk (5%:n korotus)
- Asumisyksikkö-muotoisessa asumisyksikössä asuvilta perittävä ylläpitomaksu on aiemmin ollut 45,30 € /kk. Ehdotetaan, että asiakkaalta perittävä maksu olisi jatkossa 47,60 €/kk (5%:n korotus)
- Ylläpitomaksujen muutosehdotusten arvioidaan lisäävän Keski-Suomen hyvinvointialueen asiakasmaksutuloja vuositasolla n. 10 000 euroa

Muiden harkinnanvaraisten asiakasmaksujen tarkastelu, lyhytaikainen palveluasuminen

- Lyhytaikaisen / tilapäisen palveluasumisen hintaan esitetään 5 %:n korotusta.
 - Lyhytaikainen / tilapäinen palveluasuminen 36,20 € → uusi hinta 38,00 €
 - Osavuorokautinen palveluasuminen (päivä tai yö) 18,50 € → uusi hinta 19,40 €
- Lisäksi lyhytaikaisen palveluasumisen osalta on pohdittu vaihtoehtoa hinnan erittelemiseen;
 - Tällä hetkellä hinta esim. 36,20 € / vrk sisältää **hoivan, ateriat ja asumiskulut**. Seuraaville vuosille tavoitellaan kokonaishinnan erittelyä palveluittain.
- Lyhytaikaisen palveluasumisen muutosehdotusten arvioidaan lisäävän Keski-Suomen hyvinvointialueen asiakasmaksutuloja n. 0,5 milj euroa

Muiden harkinnanvaraisten asiakasmaksujen tarkastelu, tilapäisen kotihoidon maksu

- Tilapäisten ja lyhytkestoisten kotiin annettavien palveluiden maksut määritellään asiakasmaksuasetuksen 3§:ssä
- Maksuihin tulee korotus asiakasmaksuasetuksen 1.1.2025 voimaan tulevan muutoksen mukaisesti, asiakasmaksuasetuksen muutos hyväksytty 3.10.2024
- Lääkärin ja hammaslääkärin kotikäynnistä on peritty tällä hetkellä 21,10 €. Tilapäisestä kotihoidosta ja kotisairaanhoidosta on peritty 16,40 €.
- Tilapäisten ja lyhytkestoisten palveluiden osalta esitetään että tilapäisen kotihoidon käyntimaksun periminen yhtenäistettäisiin kotisairaaloiminnan maksun kanssa ja perittäisiin jatkossa maksimissaan kolme kertaa vuorokaudessa

Muut esitetyt muutostarpeet

Vuokrien määrittely ja vuokrien tarkistamisen periaatteet

- Laaditaan vuodelle 2025 asumisen vuokrien työkirja, jossa määritellään mm. seuraavat asiat:
 - Olemassa olevien sopimusten uusimisen prosessin määrittely
 - n. 2200 voimassaolevaa sopimusta
 - Vanhojen sopimusten harmonisointi
 - Vuokrien tarkistamisen ja uusien sopimusten prosessin määrittely
 - Vuokran hintatason ja kattotason määrittely
 - Vuokrankorotukset vuosittain indeksiin sidottuina
 - Esimerkiksi: indeksien korotukset tietoon lokakuussa-> vuokrankorotusilmoitukset joulukuussa-> uudet vuokrat voimaan 1.3. alkaen
 - Vuokrankorotukset vaikuttavat sosiaalihuollon mukaisiin päätöksiin -> päätösten uusinta
- Perhehoidossa vuokran määrittäminen johdetaan perhehoidon palkkioista ja korvauksista. Tarkistetaan asiakasmaksuhinnastossa perhehoidon vuokrien määrä vastaamaan sosiaali- ja terveysministeriön vuosittain vahvistamaa indeksikorotusta.

Muut selvittelyn alla olevat muutokset

- Pelastustoimen osalta selvittelyssä onko kemikaalivalvonta asiakasmaksu -> mikäli linjaus on että ei, poistetaan ko. hinta asiakasmaksuhinnastosta

Muut muutokset

- Vammaispalveluissa ei myönnetä omaishoitajan vapaan aikaista hoitoa. Poistetaan kappale vammaispalveluita koskevan osion alta hinnastosta ja tarkennetaan oppivelvollisen nuoren ja alle 16-vuotiaan periaatteita.
- Pitkäaikaisen perhehoidon osalta tarkennetaan vuokran perusteena olevien indeksikorotusten sanallista määrittelyä hinnastoon.
- Kappaleeseen 5 tarkennetaan pitkäaikaisen ympärivuorokautisen palveluasumisen, pitkäaikaisen perhehoidon ja pitkäaikaisen laitoshoidon määrittelyä. Pitkäaikaisen psykiatrisen laitoshoidon osalta tarkennetaan päätöksissä huomioitavia vähennyksiä.
- Sairaankuljetusmaksun osalta tarkennetaan, että maksu peritään myös alaikäiseltä.
- Yhtenäistetään erityisliikuntaryhmien kausimaksu vastaamaan koti- ja asumispalveluissa esitettyä kuntosaliharjoittelun kausimaksua. Aiemmin peritty maksu on ollut 34,30 € / kausi, ehdotettu muutos 35,00 € / kausi
- Muut tarvittavat asiakasmaksujen perimiseen liittyvät sanalliset tarkennukset.

Kiitos

www.hyvaks.fi

#hyvaks #hyväarkikaikille